Iran economy newspaper

• دوشنبه ۲۴ اردیبهشت ۱۴۰۳ • سال اول • شماره ۲۲۴
• اذان ظهر ۱۲/۰۱ • اذان مغرب ۱۹/۲۰ • نیمه شب شرعی ۲۳/۱۲ • اذان صبح فردا ۰۳/۲۲ • طلوع آفتاب فردا ۵/۰۰

ایران اقتصادی

• صاحب امتیاز: مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران
• سرپرست مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران: احسان صالحی
• جانشین مدیر مسئول: مهدی مهرپور

• تلفن: ۸۸۷۶۱۷۲۰ نمابر: ۸۸۷۶۱۲۵۴ ارتباط مردمی: ۸۸۷۶۹۰۷۵
• پیامک: ۳۰۰۰۴۵۱۲۱۳ روابط عمومی • نشانی: تهران خیابان خرمشهر، شماره ۲۰۸
• صندوق پستی: ۵۳۸۸-۱۵۸۷۵ • امور مشترکین: ۸۸۷۴۸۸۰۰
• لیتوگرافی و چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
• سازمان آگهی های روزنامه ایران: دارنده گواهینامه ایزو ۹۰۰۱ از شرکت NISCERT
• پذیرش سازمان آگهی ها: ۱۸۷۷(۰۲۱)
• انتشارات مؤسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران: ۵-۸۸۵۴۸۸۹۲

شرح عکس: توزیع سبد کالا در بهمن ۱۳۹۲/ عکس: فارس

چرا طرح سبد توزیع کالا در دولت روحانی ناکام ماند؟

مقایسه توزیع سبد کالا در دو دولت

رفاه

مقایسه توزیع سبد کالا در دولت یازدهم با توزیع سبد کالابرگ در دولت سیزدهم، بیانگر تفاوت رویکردها، برنامه‌ریزی‌ها و نظام تدبیر دو دولت است. در بهمن سال ۱۳۹۲ توزیع نامناسب سبد کالا سبب خدشه به جامعه ایران شد؛ اما همین طرح در دولت سیزدهم به گونه‌ای اجرا شد که رضایت ۹۰ درصدی مردم را فراهم آورد و قدرت خرید آنها را تثبیت کرد. طرحی موسوم به کالابرگ الکترونیک که یک سال از عمر اجرای آن سپری می‌شود. » اگر مردم در زمینه سبد کالا به زحمتی افتادند، من به عنوان رئیس جمهور از آنها عذرخواهی می‌کنم.»، انگار حسن روحانی می‌دانست تنها سه روز بعد از اجرای طرح توزیع سبد کالا در مقابل دوربین‌های صدا و سیما بابت این طرح شکست خورده سبد توزیع سبد کالا، باید عذرخواهی کند؛ چرا که ۱۰ سال بعد یعنی در سال ۱۴۰۲، دولت سیزدهم این طرح را به صورت مدرن و در قالب طرح کالابرگ الکترونیک آن هم به صورت عادلانه بدون تحقیر مردم اجرایی کرد.

هضم اتفاق بهمن سال ۱۳۹۲ کار آسانی نیست؛ زمانی که طرح توزیع سبد کالا با تحقیر و از بین رفتن سرمایه اجتماعی همراه شد و کمتر از دو هفته بساط آن برچیده شد. اما در این دولت توزیع کالا با ایجاد سامانه الکترونیکی نه تنها رضایت جامعه را به همراه آورد، بلکه قدرت خرید آنها را نیز افزایش داد.

جزئیات طرح توزیع سبد کالا در دولت روحانی

طرح توزیع سبد کالای حمایتی دولت ۱۳ بهمن‌ماه سال ۱۳۹۲ آغاز شد، اما به دلیل حذف حدود ۱۳ میلیون کارگر از دریافت آن و نیز نحوه توزیع این سبد، انتقادهایی متوجه دستگاه‌های دولتی شد. این کمک کالایی شامل ۱۰ کیلوگرم برنج، چهار کیلوگرم مرغ، دو بطری روغن مایع، دو بسته پنیر بسته‌بندی شده، یک شانه تخم مرغ یا ۲۴ عدد بسته‌بندی شده بود که به سرپرستان خانوار داده می‌شد.

خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد و سازمان بهزیستی، کارکنان و بازنشستگان سازمان‌های دولتی و طلاب، خبرنگاران، دانشجویان متأهل از جمله کسانی بودند که این کمک غیرنقدی به آنها تعلق گرفت. فقط گروهی از کارگران و مستمری‌بگیران تأمین اجتماعی توانستند این بسته را دریافت کنند که درآمد ماهانه‌ای کمتر از ۵۰۰ هزار تومان داشتند. با توجه به حداقل دستمزد ۴۸۷ هزار تومانی در سال ۹۲، بخش چشمگیری از کارگران و مستمری‌بگیران بیش از ۵۰۰ هزار تومان درآمد داشتند و کمک کالایی دولت به آنها تعلق نگرفت.

مقایسه طرح توزیع سبد کالا در دولت سیزدهم با دولت حسن روحانی

سال گذشته وقتی که دولت سیزدهم طرح کالا برگ الکترونیک را اجرایی کرد، منتقدان و دولت گذشته انگار حافظه مردم را نادیده گرفته و به این طرح انتقادهای ناروایی مثل گداپروری، سیستم کمیته امدادی، بازگشت به گذشته، احیای کوپن و سیاست‌های رابین هودی و... وارد کردند، در حالی که با گذشت یک سال از اجرای این طرح نه تنها رضایت ۹۰ درصدی مردم را موجب شده، بلکه باعث تثبیت قدرت خرید آنها نیز شده است.

جامعه بر خلاف انگاره‌های منتقدان، حافظه تاریخی خوبی دارند و فراموش نکرده‌اند که طرح توزیع سبد کالا، چنان ناهماهنگ و ضعیف بود که دو کشته داد. چند روز بعد خبرآنلاین -از رسانه‌های حامی دولت وقت- در واکنش به این ماجرا در تحلیلی نوشت: در راستای توزیع سبد کالاهای اساسی به اقشار گوناگون مردم، حرف و حدیث‌های بسیاری گفته شد. چه از سوی رسانه‌های رسمی و چه در فضای مجازی. غالب این اظهار نظرات در راستای تخریب این عملکرد و شیوه اجرایی دولت بود. جالب آنکه بسیاری از دوستان حامی روحانی نیز به انتقاد شدید اللحن از وی پرداختند. اما...

توزیع سبد کالاهای اساسی به مردم، با شیوه‌ای که انجام شد، نه یک اتفاق بود و نه عملی که تبعات آن برای روحانی و مردانش غیر قابل پیش‌بینی بود، به همین خاطر هنوز سه روز از اجرای این طرح سپری نشده بود که حسن روحانی به عنوان رئیس دولت یازدهم در ۱۶ بهمن ماه سال ۱۳۹۲، مقابل دوربین‌های صدا و سیما از مردم عذرخواهی کرد.

> در راستای توزیع سبد کالاهای اساسی به اقشار گوناگون مردم، حرف و حدیث‌های بسیاری گفته شد. چه از سوی رسانه‌های رسمی و چه در فضای مجازی. غالب این اظهار نظرات در راستای تخریب این عملکرد و شیوه اجرایی دولت بود

اشکالات عمده در طرح توزیع سبد کالای حسن روحانی

نحوه توزیع کالا و ایستادن در صف‌های طولانی عملاً شأن و حرمت ملت ایران را نادیده گرفته بود. به طوری که علی ربیعی، وزیر اسبق تعاون، کار و رفاه اجتماعی به خبرگزاری ایرنا گفته بود: «شاید بهتر بود به‌عنوان وزیر رفاه اجتماعی پیش از اجرای طرح، اطلاع‌رسانی لازم را برای مردم انجام می‌دادم». آنطور که وب سایت مشرق نیوز درباره اشکالات این طرح گزارش داده است، بی‌تدبیری و ضعف مدیریت در پخش این بسته کالایی در میان مردم باعث ایجاد صف‌های طولانی در مقابل مراکز پخش سبد کالا شد که برخی از مردم را ساعت‌ها معطل نگه داشت. زمان پخش این بسته کالایی در ایام دهه فجر آن سال و ایجاد صف‌های طویل برای دریافت آن، موجب سوءاستفاده دشمنان شد. ضعف سوم را می‌توان به زمان پخش سبد کالا عنوان کرد که با بی‌تدبیری در میانه مذاکرات هسته‌ای میان ایران و ۵+۱ توزیع شد. این موضوع نیز بهانه‌ای دست دشمنان داد تا مردم ایران در فقر نشان داده شده و نیاز به رسیدن به توافق به هر قیمتی را سیاست خود قرار دهند.

چرا طرح کالابرگ الکترونیک در دولت سیزدهم موفق بوده است؟

دولت سیزدهم که افزایش یارانه را در راستای کمک به ارتقای امنیت غذایی می‌دانست، تصمیم گرفت با اجرای طرح «کالابرگ الکترونیکی» شرایطی را مهیا کند که یارانه‌بگیران دهک‌های یک تا هفت درآمدی، یارانه خود را صرف خرید سبد غذایی سالم و لازم برای خانواده کرده و از این بابت یارانه مضاعف دریافت کنند که به نوعی تشویق برای خرید خوراک ضروری آنها باشد.

برای استفاده از این طرح اما، دولت شبکه ملی اعتبار (شما) را براساس هر کد ملی راه‌اندازی کرد تا با استفاده از آن، سرپرستان خانواده بتوانند مانده اعتبار یارانه خود را مشاهده کنند. دولت با اجرای طرح کالابرگ الکترونیک، اختیار، افزایش تاب‌آوری و رشد قدرت خرید، دسترسی به نشان‌های غذایی داخلی و خارجی با یارانه موجود و پرداخت مابه‌التفاوت خرید انجام شده از سوی دولت، اعتباری برای ۶۱ میلیون واجد شرایط در هفت دهک اول درآمدی فراهم کرده است.

طرح کالابرگ الکترونیک طی چند فاز اجرا شد؛ در فاز اول، سه دهک اول درآمدی و مددجویان تحت پوشش سازمان بهزیستی و کمیته امداد تحت پوشش این اجرا قرار گرفتند و در صورتی که ۷۰ درصد مبلغ یارانه خود را از میان این ۱۱ قلم خریداری می‌کردند، مبلغ یارانه‌شان ۲۰ درصد افزایش می‌یافت و مشمول یارانه تشویقی می‌شدند. در مرحله دوم، سه دهک اول درآمدی و مددجویان تحت پوشش سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی(ره)، مشروط بر اینکه حداقل ۲۰۰ هزار تومان از اعتبار یارانه خود را از میان اقلام کالاهای اساسی تعریف شده خریداری می‌کردند، از امتیاز تشویقی بهره‌مند می‌شدند. اما به مرور با گسترش اجرای این طرح، هفت دهک درآمدی تحت پوشش این طرح قرار گرفتند، به‌گونه‌ای که اگر هفت دهک درآمدی ۲۰۰ هزار تومان از مبلغ یارانه خود را از میان ۱۱ قلم کالای سبد غذایی تعریف شده خریداری می‌کردند، مشمول دریافت یارانه تشویقی ۱۲۰ هزار تومانی می‌شدند.

به بیانی دیگر با استفاده از این طرح، یارانه دهک‌های یک تا ۳ درآمدی به ۵۲۰ هزار تومان و یارانه دهک‌های چهارم تا هفتم درآمدی به ۴۲۰ هزارتومان افزایش می‌یافت. با فرا رسیدن سالگرد پیروزی انقلاب، از ۱۷ بهمن‌ماه سال گذشته تا ۲۱ اردیبهشت امسال نیز به مدت سه ماه مرحله جدید طرح کالابرگ الکترونیک تحت عنوان «طرح فجرانه» اجرا شد.

براساس داده‌های آماری حدود ۸۷ درصد از مشمولان طرح کالابرگ الکترونیک، از طرح فجرانه استفاده کرده‌اند؛ به عبارتی از مجموع ۶۱ میلیون ایرانی واجد شرایط این طرح، بیش از ۵۳ میلیون نفر از طرح فجرانه بهره‌مند شده‌اند.

آنچه مشخص است، این است که دولت سیزدهم ابتدا زیرساخت لازم را در یک بستر مناسب با نام شبکه ملی اعتبار فراهم کرد و سپس طرح‌های حمایتی را در این شبکه با داده‌های دقیق بدون آنکه موجب نارضایتی مردم را فراهم آورد، اجرایی کرد.

فضای مجازی

داوود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: جلسه هم‌اندیشی دیشب با ارکان و فعالان بازار سرمایه بسیار مفید و راهگشا بود. انتظارات نظام برنامه‌ریزی از بازار سرمایه برای نقش‌آفرینی فعال در تأمین حداقل یک‌سوم از ۴۰۰۰ همت منابع مالی مورد نیاز برای پشتیبانی جهش تولید در سال جاری مورد بحث و گفت‌وگو قرار گرفت.

طبق مطلبی که در کانال تلگرام پایگاه اطلاع‌رسانی دولت منتشر شده، آمده است: ایران دومین تولیدکننده سوخت مایع در اوپک شد. وزارت انرژی امریکا از افزایش ۱۱۰ هزار بشکه‌ای تولید سوخت مایع ایران در سه ماهه نخست ۲۰۲۴ خبر داد و ایران را بزرگ‌ترین تولیدکننده این محصول پس از عربستان در اوپک معرفی کرد.

محمدطاهر رحیمی، تحلیلگر مسائل اقتصادی در واکنش به پست توئیتری اخیر عبدالناصر همتی، رئیس کل بانک مرکزی در دولت روحانی که اظهاراتی را داشته است، در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: مغرضانه نیست ولی حیرت‌آور است که استاد پایان‌نامه‌های اقتصاد پولی دانشگاه تهران نداند که وقتی رشد پایه پولی پسینی است و نسبت ذخایر احتیاطی در کف تاریخی است، در نتیجه رشد نقدینگی از ۴۲ به ۲۵ درصد رسیده است. حتی مبتنی بر رویکرد ناقص پولی هم تورم و ارز اساساً به پایه پولی بی ربط می‌شوند.

در پیامی در پایگاه اطلاع‌رسانی دولت آمده است: برنامه خودکفایی تولید شکر از اولویت‌های دولت سیزدهم است. رئیس سازمان تحقیقات آموزش و ترویج کشاورزی با بیان اینکه تلاش داریم شکر مورد نیاز کشور را در داخل تأمین کنیم، گفت: برنامه خودکفایی تولید شکر از اولویت‌های دولت سیزدهم است.

محمدعلی سمیعی، در صفحه ایکس نوشت: تو دهه ۹۰ به خاطر سیاست‌ها و اقدامات غلط اقتصادی شکاف طبقاتی خیلی زیاد شد و ۱۰ میلیون ایرانی با فقر مواجه شدن که جمعیت زیر خط فقر از ۲۰ درصد به ۲۸٫۱ درصد افزایش یافت. شانس آوردیم دوره ریاست جمهوریش تموم شد وگرنه کل جمعیت ایران می‌رفت زیر خط فقر؛ باید با گلوله متوقفش می کردیم.

پایگاه اطلاع رسانی دولت در در فضای مجازی، نوشت: وزارت صمت تسهیلات ویژه تولید پهپاد کشاورزی ارائه می کند. نشست مشترک تولیدکنندگان پهپادهای غیرنظامی با وزارت صمت در سازمان هواپیمایی کشوری برگزار شد. در این نشست تسهیلات وزارت صنعت، معدن و تجارت به منظور توسعه تولید پهپادهای غیرنظامی برای تولیدکنندگان این حوزه ارائه شد. به گفته رئیس گروه فوق سبک سازمان هواپیمایی کشوری، در این جلسه مقرر شد وزارت صمت برای تحقق شعار امسال تسهیلات ویژه‌ای برای تولید پهپادهای کشاورزی در اختیار تولیدکنندگان قرار دهد.

مهدی پناهی، سردبیر اقتصادی خبرگزاری ایسنا در صفحه شخصی خود در فضای مجازی نوشت: اتحادیه طلای یزد برای فرار از شفافیت به دفتر رهبری نامه زده و به یک روایت غیرمعتبر استناد کرده است. «استر ذهبک و ذهابک و مذهبک». طلا (پول) و رفت و آمد و دین خودت را پنهان کن، اما بر فرض صحت روایت، این کار برای پیشگیری از چشم زخم و اینهاست.

در صفحه مجازی پایگاه اطلاع‌رسانی دولت با تأکید بر تأمین بیش از ۴۵ هزار هکتار زمین برای طرح نهضت ملی مسکن، آمده است: ارسلان مالکی معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل سازمان ملی زمین و مسکن در نشست خبری با خبرنگاران گفت که در ابتدای دولت سیزدهم موجودی زمین برای اجرای قانون جهش تولید مسکن صفر بود که موفق شدیم در همکاری با سایر بخش‌ها و در یک کار جهادی با استفاده از تمامی ظرفیت‌های موجود بیش از ۴۵ هزار هکتار رابرای اجرای قانون جهش تولید مسکن تأمین کنیم. مدیرعامل سازمان ملی زمین و مسکن ادامه داد: ۶۰ نقطه برای شهرک‌سازی شناسایی شد و مطالعات مکان‌یابی این شهرک‌ها به اتمام رسید و ساخت ۵ شهرک جدید در محدوده تهران در مراحل مختلف به تثبیت رسیده است که در صورت تصویب به مرحله اجرا می‌رسد. مراحل آماده‌سازی بیش از ۱۵۰۰ سایت انجام شده است.